

Vanonder het mos

Bosbroeders en -zusters

Daer na woude hi hem doen uter menichte vanden luden,
schrijft Jan, geboren in Ruisbroek bij Brussel,
in het veertiende-eeuwse Zoniënwood.

Hij ontvlucht de drukte in de stad om zichzelf en God te vinden, schrijvend en mediterend onder een boom of in de kluis van Groenendaal. Weinigen heb deze Jan gevolgd in het in de volkstaal uitdragen van de mystieke relatie tussen geestelijken en het bos. Niettemin is er heden ten dage een werkgroep van de IUCN, het grootste netwerk ter wereld voor natuurbehoud, actief rond de culturele en spirituele waarde van beschermde gebieden: het zogenaamde Delos-initiatief. Dat er bij ons nog steeds bosbroeders en -zusters zijn, kwam als bij toeval vanonder het mos, in een uithoek van de Westhoek.

Sint-Sixtus en Westvleteren. Een heilige en een dorp, of een glas goed gehopt bier, tussen veld en bos. Hier liggen de Sint-Sixtusbossen, als door mirakelen gespaard van ontginning en de gruwelijke grote oorlog. Veel oude bomen zien we niet, maar bos is hier sinds mensenheugnis en streekbewoners staan bekend als boskanters. Een etablissement in de buurt heet Jagershof en een aanpalend gehucht draagt de naam Canada. Her en der getuigen hyacinten in stilte van eeuwen Atlantisch bosklimaat.

Broeder Michiel houdt bij in de nabijheid van robinia, wilgen en Europese vogelkers. Hij vertelt over aanplantingen van bomen en het maaien van dreven en open plekken. Tijdens onze wandeling in het bos staat hij stil bij wolfspoot en enkele sprieten reuzenpaardestaart. Diversiteit als bron van verwondering voor de schepping. Soortenjagers zijn in feite ook jagers, luidt een volgende oneliner. Waarom de natuur eens niet anders benaderen, dan als gebruiksvoorwerp of middel voor het bevredigen van persoonlijke verlangens? We bewandelen het spirituele pad en denken aan de heiligenlevens van Franciscus van Assisi en Serafijn van Sarov. Hun verbondenheid met de planten en de dieren is gecanoniseerd, dat wil zeggen: wetenschappelijk onderzocht. We leren dat men de natuur en de mens niet mag scheiden. Een natuurliefhebber herkent men dan ook aan menslievendheid, zegt Michiel, sober en gevat, zoals het een bosbroeder past. We zien een vossenburcht en ik vraag of de vos hier wordt bejaagd. Ja, we houden rekening met klachten van de burens. In feite passen we overal strikt de wet toe, zeker wanneer iets gevoelig ligt en de meningen verdeeld zijn. Het bos is beschermd door het gewestplan, als parkgebied. Een eigen boswachter is verantwoordelijk voor het toezicht en de naleving van het bosbeheerplan, dat is opgesteld in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos. Binnenkort treden we tot een bosgroep toe, besluit Michiel.

HANS BAETÉ, (met dank aan Broeder Michiel en de abdijsamenleving van Westvleteren)

Mariagrot met Linde

© Hans Baeté

© Hans Baeté

De kluis van Sint-Sixtus

Door het bos loopt een dreef naar een Mariagrot met lindeboom (foto 1). Het bos zelf is niet toegankelijk voor het publiek, maar bosklassen zijn welkom, na afspraak met de bosbroeder. Opmerkelijk is dat er geen kappingen van opgaande bomen zijn gepland, zelfs niet om verjonging mogelijk te maken. Dat blijkt vooral een praktische overweging te zijn: een gebrek aan tijd en middelen. Maar monniken zitten er ook niet echt op te wachten, vanwege de emotionele en spirituele band die ze met bomen opbouwen. De spirituele rol van de Sixtusbossen komt het best tot uiting ter hoogte van hun Kluis, een bewoonbaar, bakstenen gebouwtje voor bezinning, dat pas dertig jaar geleden in de Sixtusbossen verschijnt (foto 2). Men komt er soms een week alleen verblijven, om de band met de natuur te versterken, de eenheid mens-natuur, die zo eigen is aan de spirituele weg. Een deel van de houtopbrengst in de Sixtusbossen verwarmt een kluizenares, die langs een straat nabij de schreve woont. Niet in het bos maar toch ermee verbonden, zowel bij de kachel als in gedachten.

Meer info: hans.baete@skynet.be